

Trygg framtid for folk og natur.

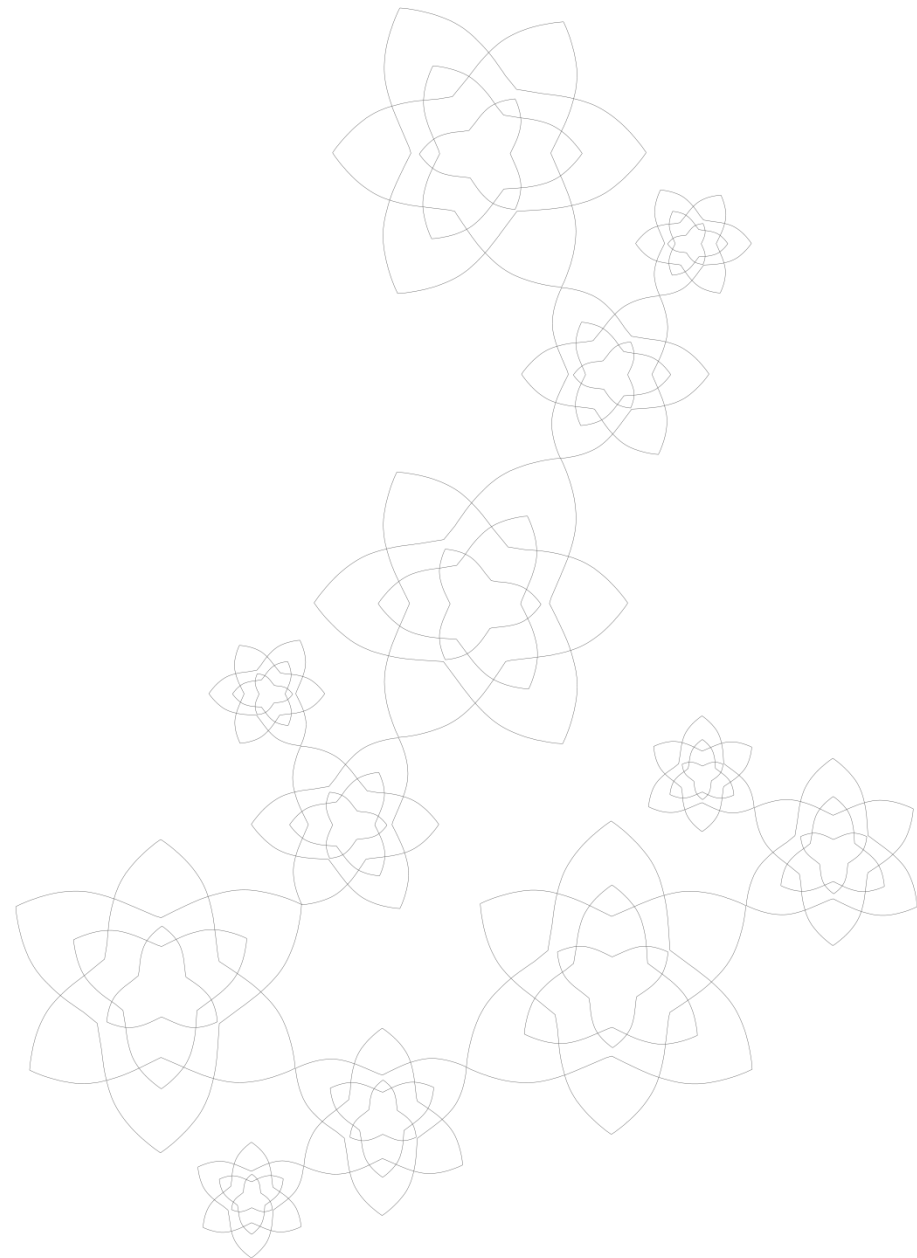
Risikovurdering og kontroll

Tema

- Bakgrunn og heimlar
- Kva er risikovurdering?
- Kvifor risikovurdere?
- Korleis riskovurdere

Utvikling og forbedring

- ▶ Kontroll speglar forvaltninga vår
- ▶ Mulegheit til å rette opp feil internt
 - ▶ Kan sjå behovet for betre dokumentasjon
 - ▶ Betre informasjon til mottakaren
 - ▶ Betre vedtaksbrev
- ▶ Risikoreducerande tiltak
 - ▶ Tett oppfølging av utvalde
 - ▶ Internkontrolltiltak

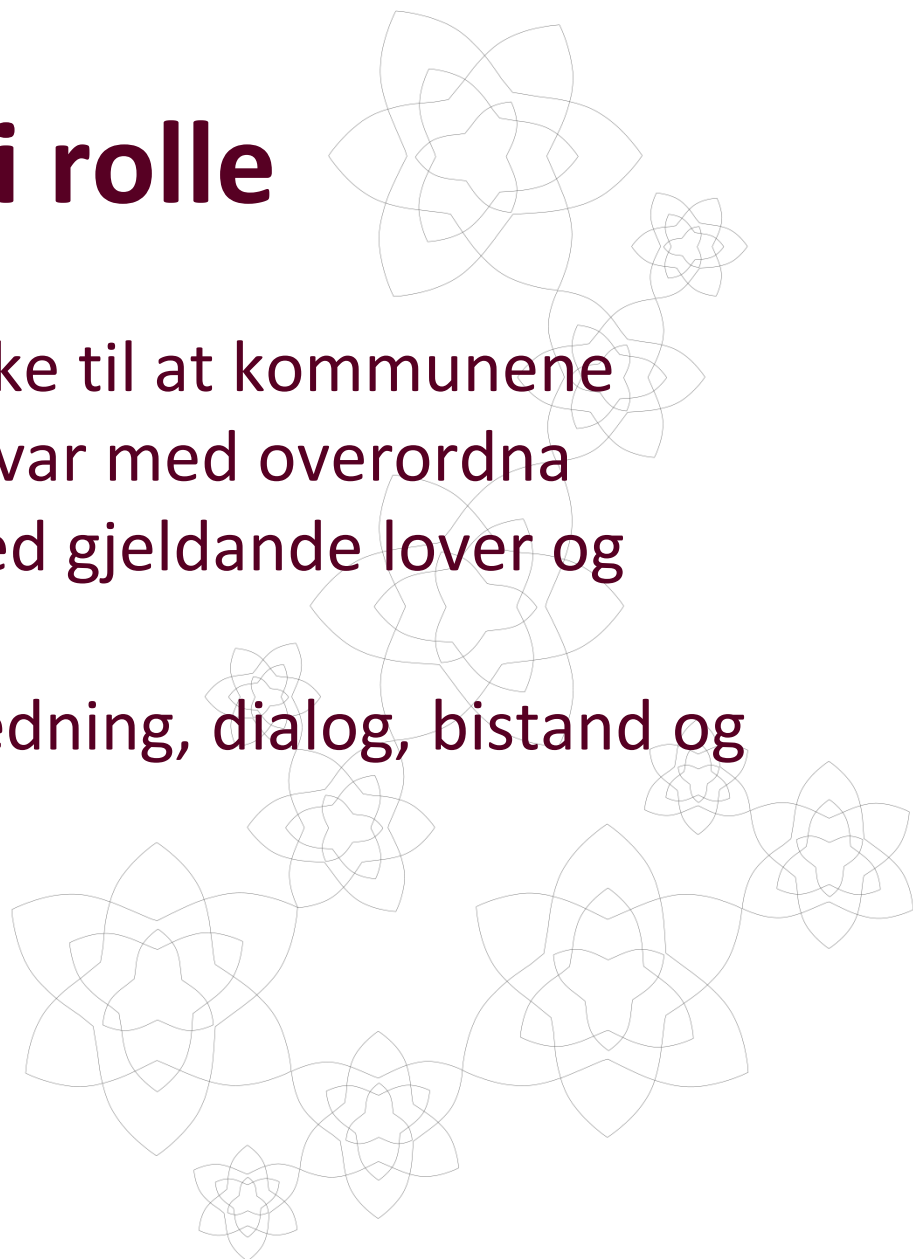

Fylkesmannen si rolle

Fylkesmannen skal medvirke til at kommunene forvalter virkemidla i samsvar med overordna forutsetningar og i tråd med gjeldande lover og reglar.

Dette gjer vi gjennom veiledning, dialog, bistand og kontroll

Heimel

- Juridiske virkemidler
 - Kommuneloven § 59,
 - Forvaltningsloven § 35 og
 - Jordloven § 3.
- Økonomiske virkemidler
 - Økonomireglementet i staten, §15 og §14
 - Bestemmelser om økonomistyring i staten, m.a. Kap 6
- Reglar om kontroll i den enkelte forskrift

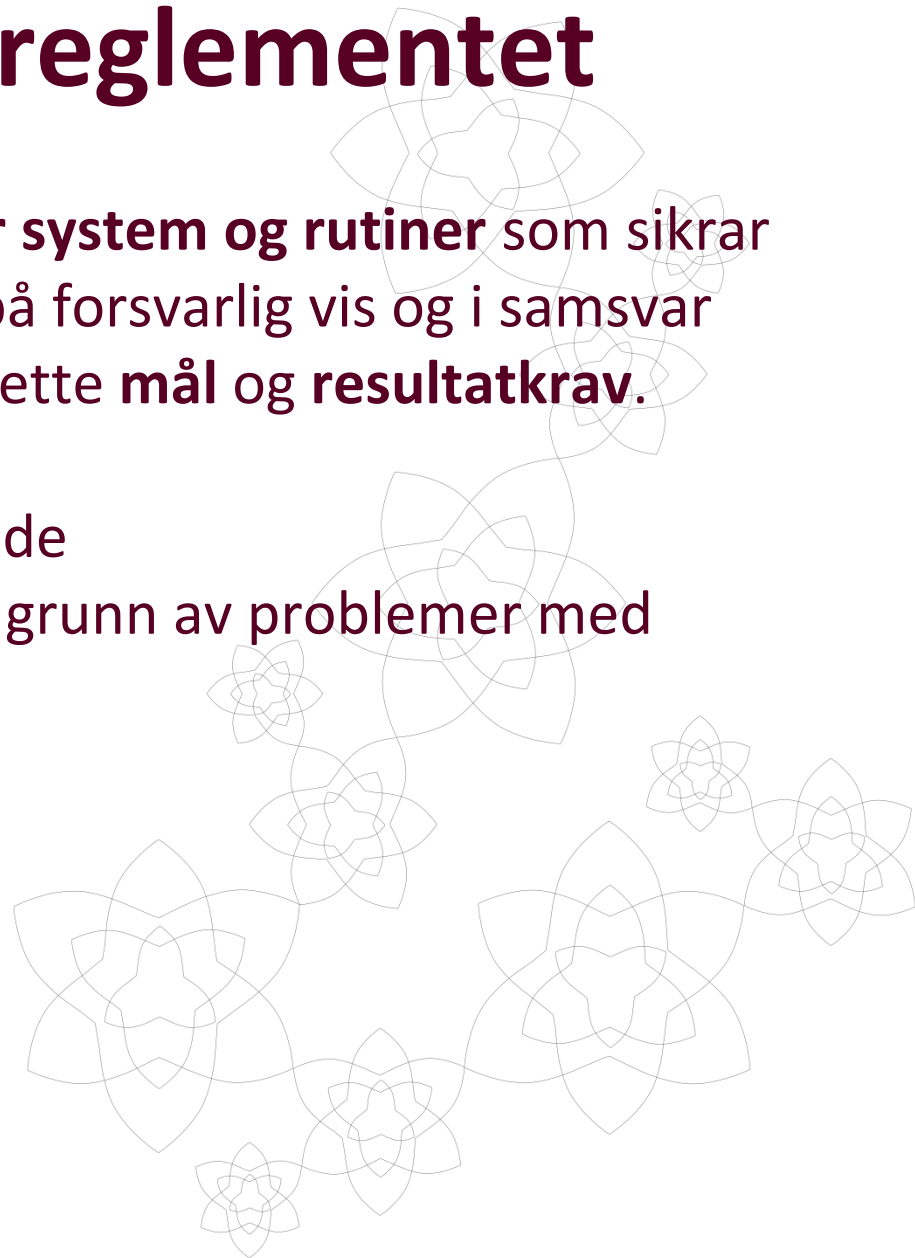

Krava i Økonomireglementet

Føreset at **kommunane etablerer system og rutiner** som sikrar at dei statlige midla blir forvalta på forsvarlig vis og i samsvar med gjeldande **regelverk** og fastsette **mål og resultatkrav**.

Tilskotsforvalter skal kartlegge både

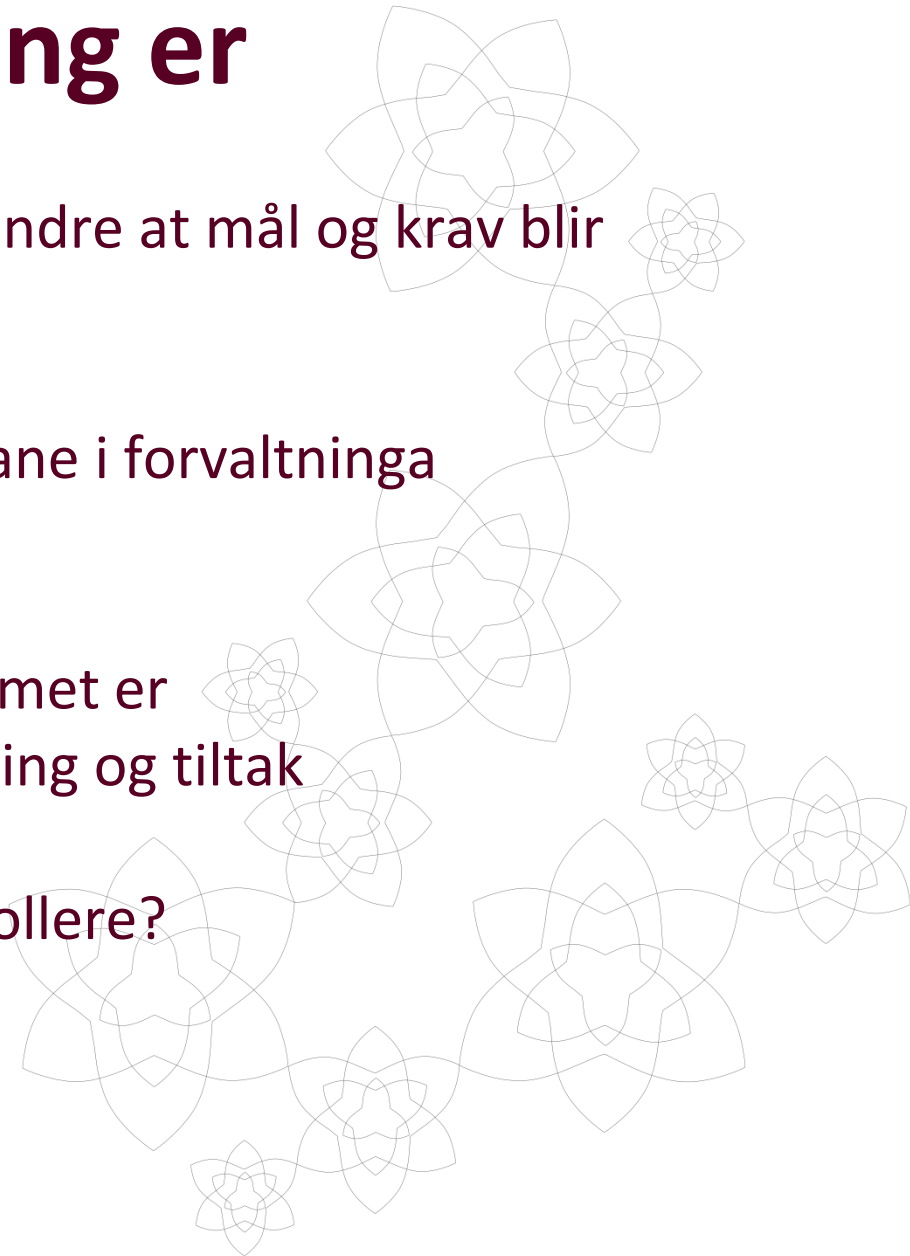
- risiko for at det oppstår feil på grunn av problemer med tolkning av tilskotsvilkåra og
- risiko for uregelmessigheiter

Kva risikovurdering er

- ▶ Identifisere risikoar, som kan hindre at mål og krav blir oppfylte
- ▶ Landbrukspolitiske virkemidlar
 - ▶ Mål og krav knytt til prosessane i forvaltninga
- ▶ Gir grunnlag for å
 - ▶ Finne kvar det kan skje feil
 - ▶ Finn kvar svakheitene i systemet er
 - ▶ Vurdere behovet for oppfølging og tiltak
 - ▶ Målrette tiltak og ressursar
- ▶ Kvar er det størst nytte å kontrollere?

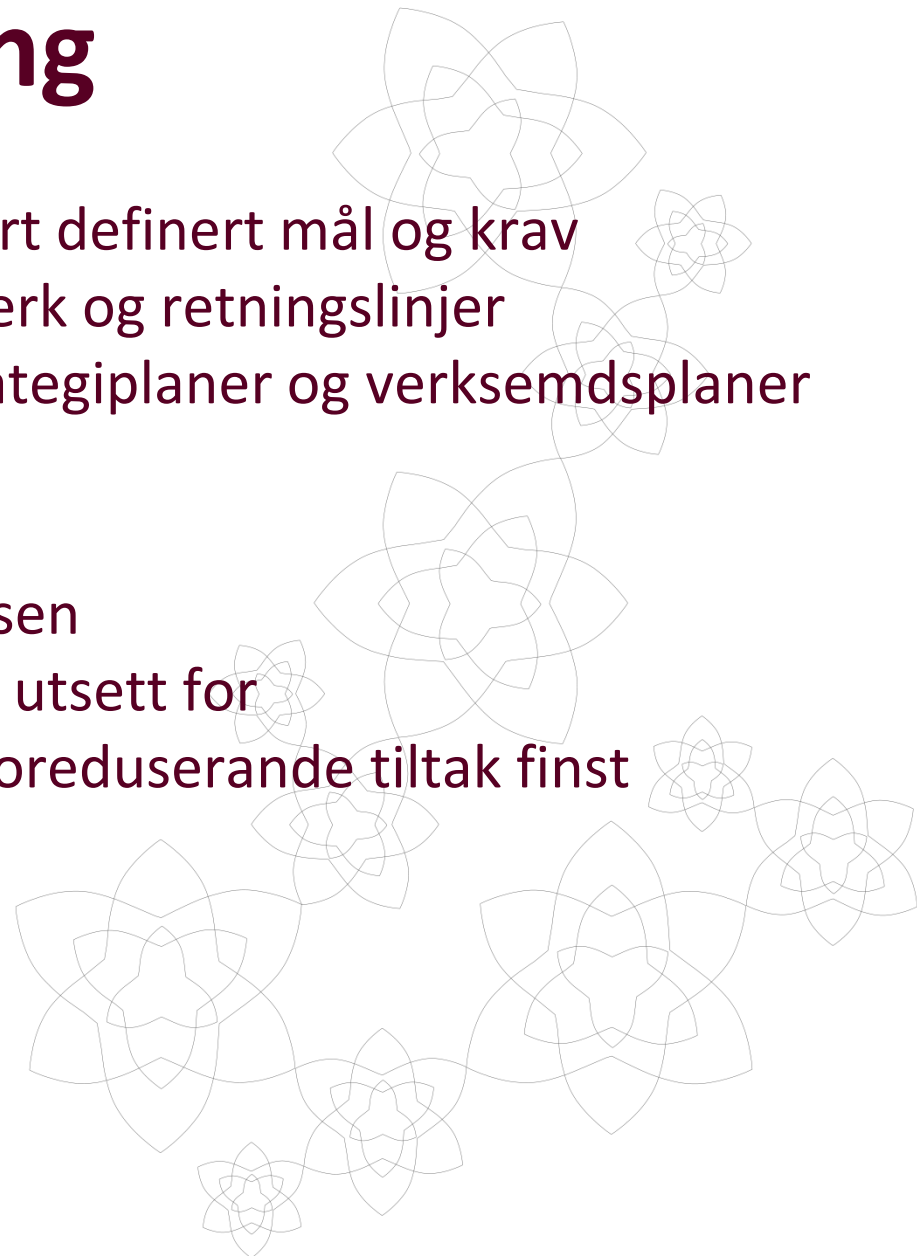
Risiko = sannsynlighet x konsekvens

- ▶ **Sannsynlighet – kor stor er mulegheita for at feilen kan skje?**
 - ▶ Graden av skjønn
 - ▶ Manglande kontroll av søknadsgrunnlag
 - ▶ Saksbehandlar har habilitetsutfordringar
 - ▶ Maskinelle kontrollar
- ▶ **Konsekvens = følgen av ei hending eller handling**
 - ▶ Tal saker eller søknader, dyr, dekar, osv
 - ▶ Beløpet
 - ▶ Manglande maskinelle kontrollar som kunne hindre feil tilskot
 - ▶ Mediesensitivitet
 - ▶ Omdømmetap for landbruk og forvaltning
 - ▶ Sveikka tillit

Prosesskartlegging

- ▶ God risikovurdering føreset klart definert mål og krav
 - ▶ Fins i forvaltningslov, regelverk og retningslinjer
 - ▶ Styringsdokument, egne strategiplaner og verksemdsplaner
- ▶ Viktig å kjenne til
 - ▶ Mål for prosessen
 - ▶ Kva aktivitetar skjer i prosessen
 - ▶ Kva for risikoer prosessen er utsett for
 - ▶ Kva kontrollar og andre risikoreducerande tiltak finst

Risikovurdering

Eksempel

1. Instruksar frå Ldir og FM blir ikkje fulgt opp
2. Søkjaren forstår ikkje skjemaet
3. Søkjaren har ikkje erfaring i bruk av kart

Sannsynlegheit	Svært stor						Risiko
	Stor	2			1		Kritisk
	Moderat				3		Høg
	Liten						Moderat
	Svært liten						Lav
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorleg	Svært alvorleg	
		Konsekvens					

4. Gjødslingsplanen er utgått
5. Jordprøvene er for gamle
6. Søkjer om tidlegspreiing, men har ingen dyr (kjøper gjødsel)
7. Gir opp større areal gjødselspreiing enn det er spreidd på
8. Spreier mindre enn 5 Kg total-N per dekar
9. Mjølkekyr på utmarksbeite og i full produksjon
10. Dyretal på beite, men blir beitet hausta?

Risikovurdering

Sannsynlighet

Svært stor					
Stor	2			1	
Moderat				3	
Liten					
Svært liten					
	Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorleg	Svært alvorleg

Risiko

Kritisk

Høg

Moderat

Lav

Konsekvens

Risikovurdering

**S = Sannsynlighet for at
risikoen inntreffer**

- 1 = Svært liten
- 2 = Liten
- 3 = Moderat
- 4 = Stor
- 5 = Svært stor

**K = Konsekvens for måloppnåing
hvis risikoen inntreffer**

- 1 = Ubetydeleg
- 2 = Lav
- 3 = Moderat
- 4 = Alvorleg
- 5 = Svært alvorleg

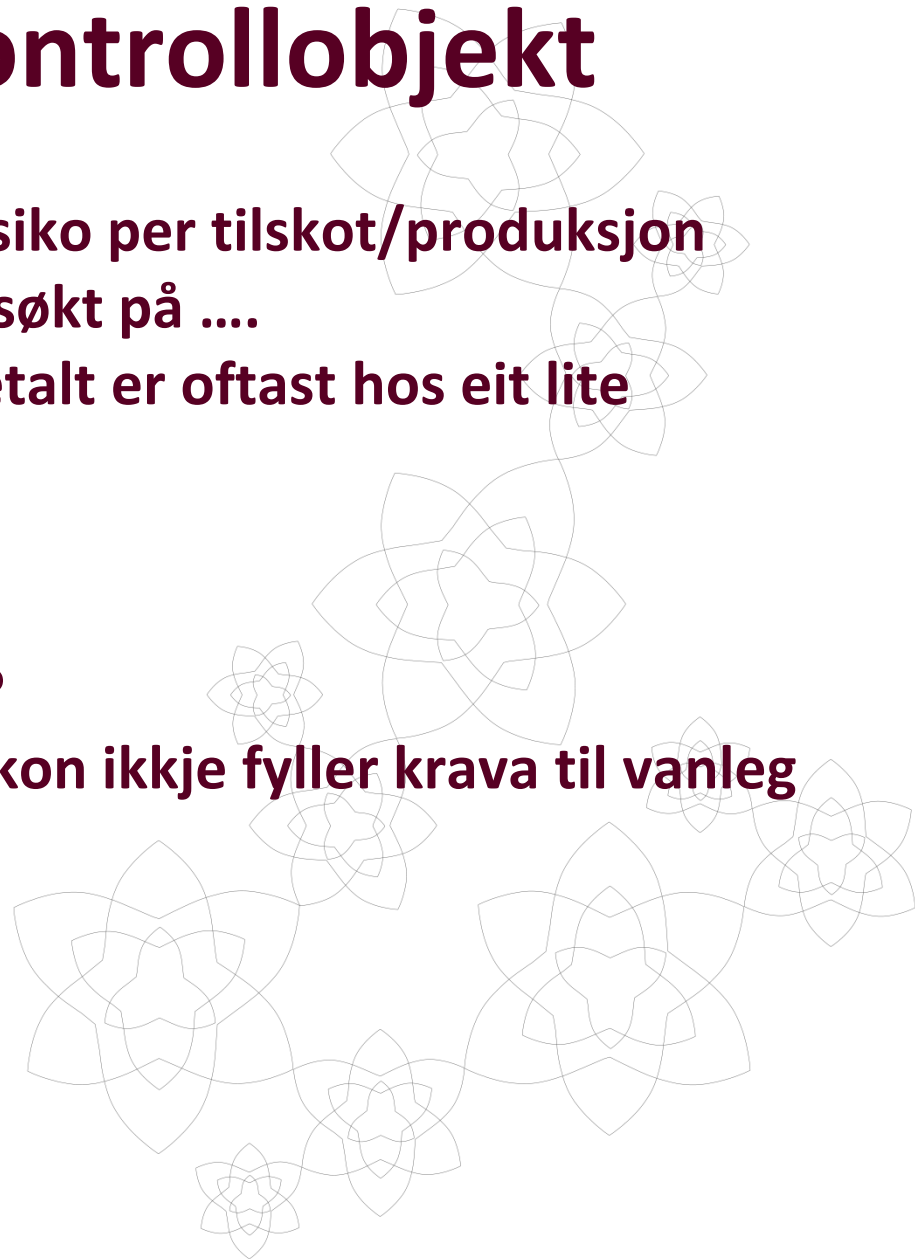
Hjelp til val av kontrollobjekt

Prioriter kontrollområde etter risiko per tilskot/produksjon

Potensielle objekt: Alle som har søkt på

Feila som fører til for mykje utbetalt er oftast hos eit lite mindretal

- ▶ **Kva er risikoen?**
- ▶ **Kva indikatorar kan vi vente?**
- ▶ **Kan indikatorane framstillast?**
- ▶ **Eks: Det er ein risiko for at nokon ikkje fyller krava til vanleg jordbruksproduksjon**

Indikatorbasert tilnærming

List ut føretak med prioritert produksjon
Indikatorar som skil seg ut, kan utgjere risiko

Hjelpemiddel:

- ▶ Lister i ROB
- ▶ Oppslag i LIB
- ▶ Lister frå LIB, f.eks. alle med prioritert produksjon
- ▶ Andre register, t.d. melk, slakt, kornleveransar, skinn, ...

- ▶ Varselmeldingar tek unna ein del, men fortsatt meir å gå på
- ▶ Samanstilling kan brukast til å avdekke risiko
- ▶ Rapportar frå LIB og leveranseregister kan samanstillast

Problemstillingar

Vanleg jordbruksproduksjon

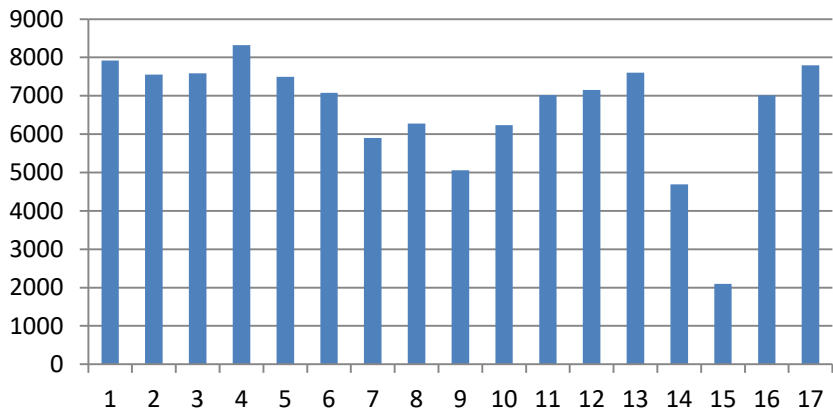
- Liter levert mjølk
- Lammeslakt per sau
- Levert korn
- Dyr per areal
- Dyr per dekar beite
- Driftstilskot i kombinert mjølke- og ammekuproduksjon
- Leverte skinn
- Tal sauer ved teljedato og beiteslepp

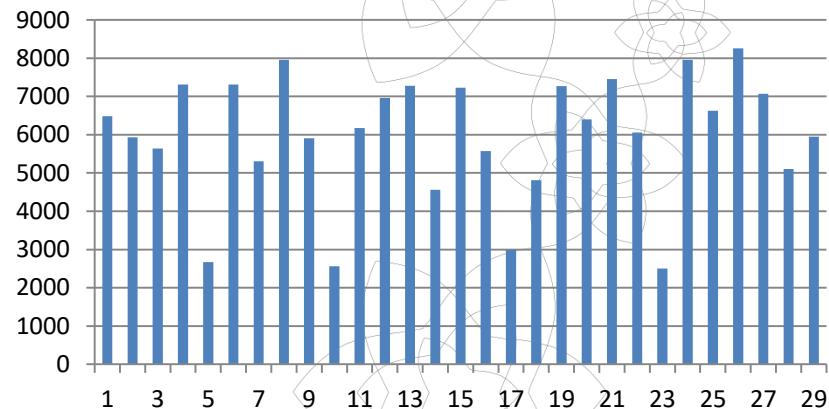

Nokre konkrete døme

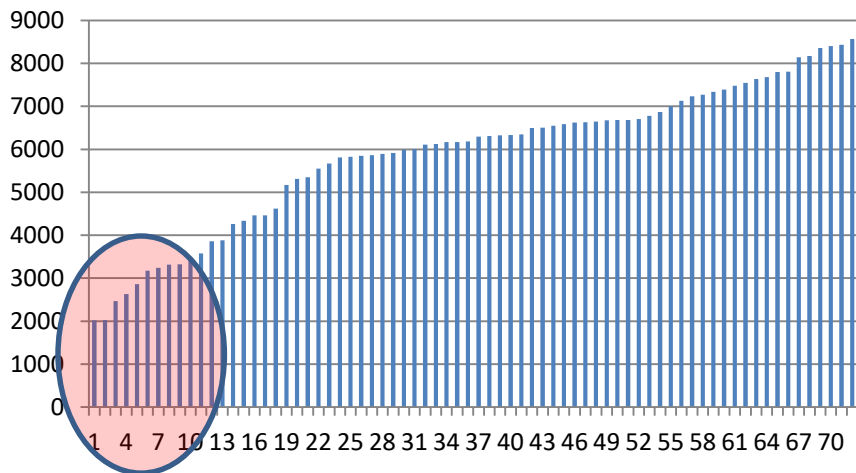
Liter per ku Molde

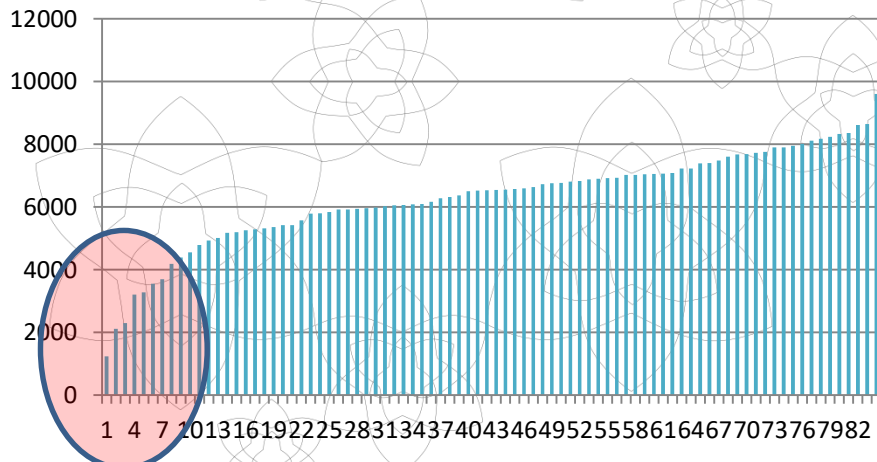
Liter per ku Vanylven

Liter per ku Ørsta

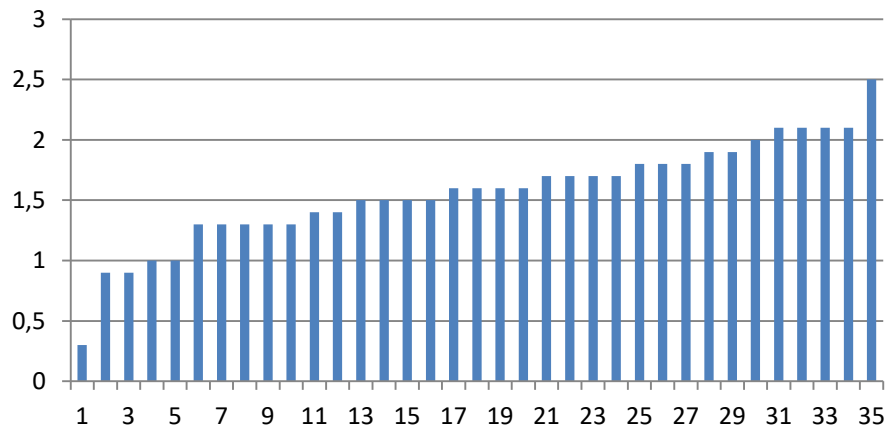
Liter per ku Fræna

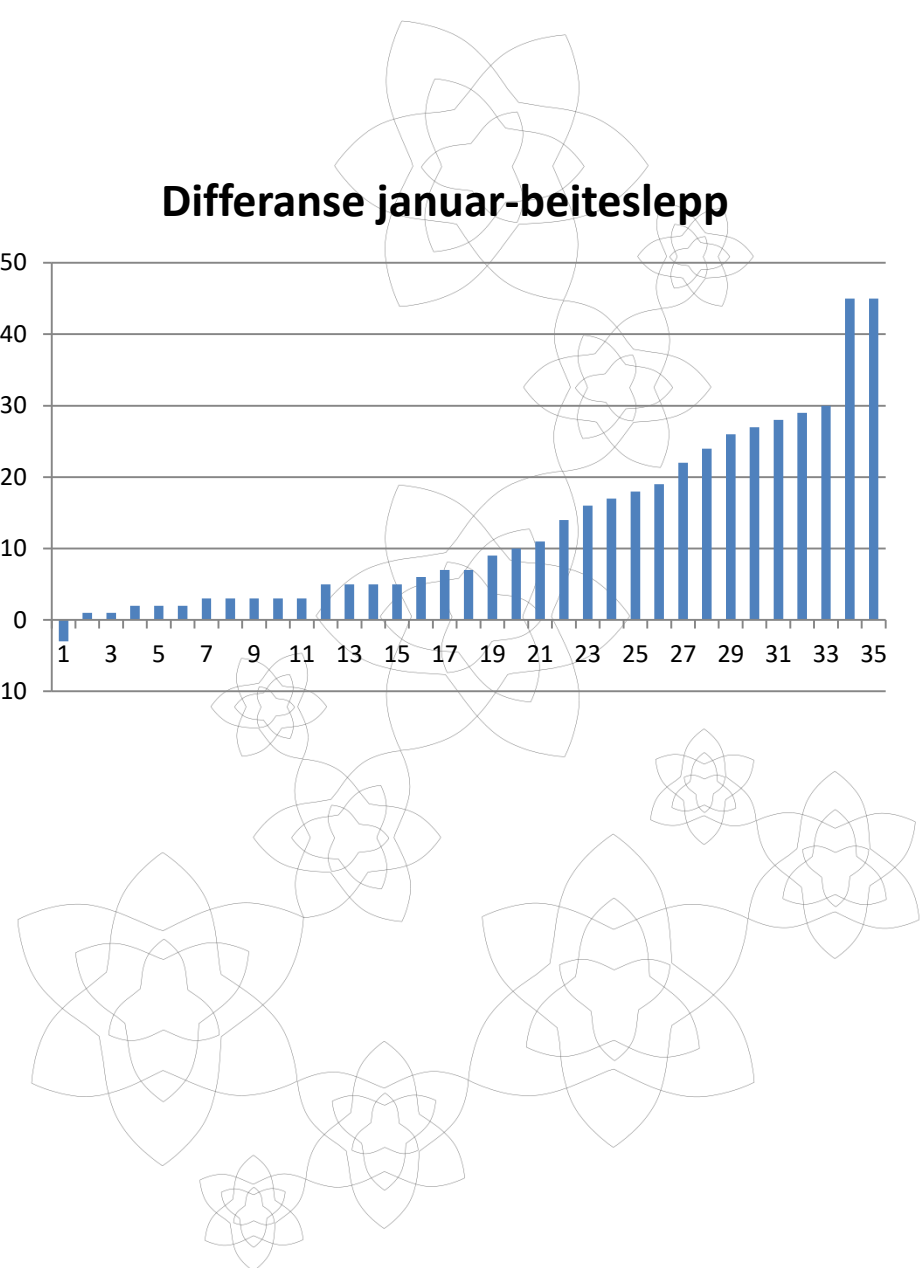
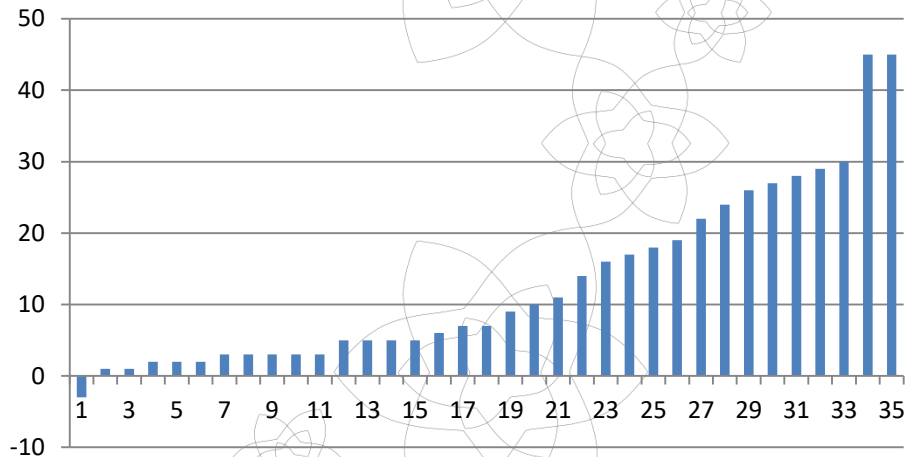

Fleire eksempel

Lam per søye Norddal

Differanse januar-beiteslepp

Eksempel, mjølkekyr på beite

MJØLKE KYR	AMME KYR	120/121 PÅ UTM.BEITE	120/121 PÅ BEITE	120/121 PÅ BEITE 12/16 V	Mjølkeleve ranse	2016
		20	20	20	JAN	<u>35 912</u>
94			39	39	FEB	<u>34 082</u>
15			15	15	MAR	<u>43 120</u>
	28		28	28	APR	<u>39 321</u>
60			60	60	MAI	<u>39 581</u>
19			19	19	JUN	<u>40 894</u>
	17		16	17	JUL	<u>42 656</u>
					AUG	<u>46 729</u>
					SEP	<u>40 419</u>
					OKT	<u>41 276</u>
					NOV	<u>39 564</u>

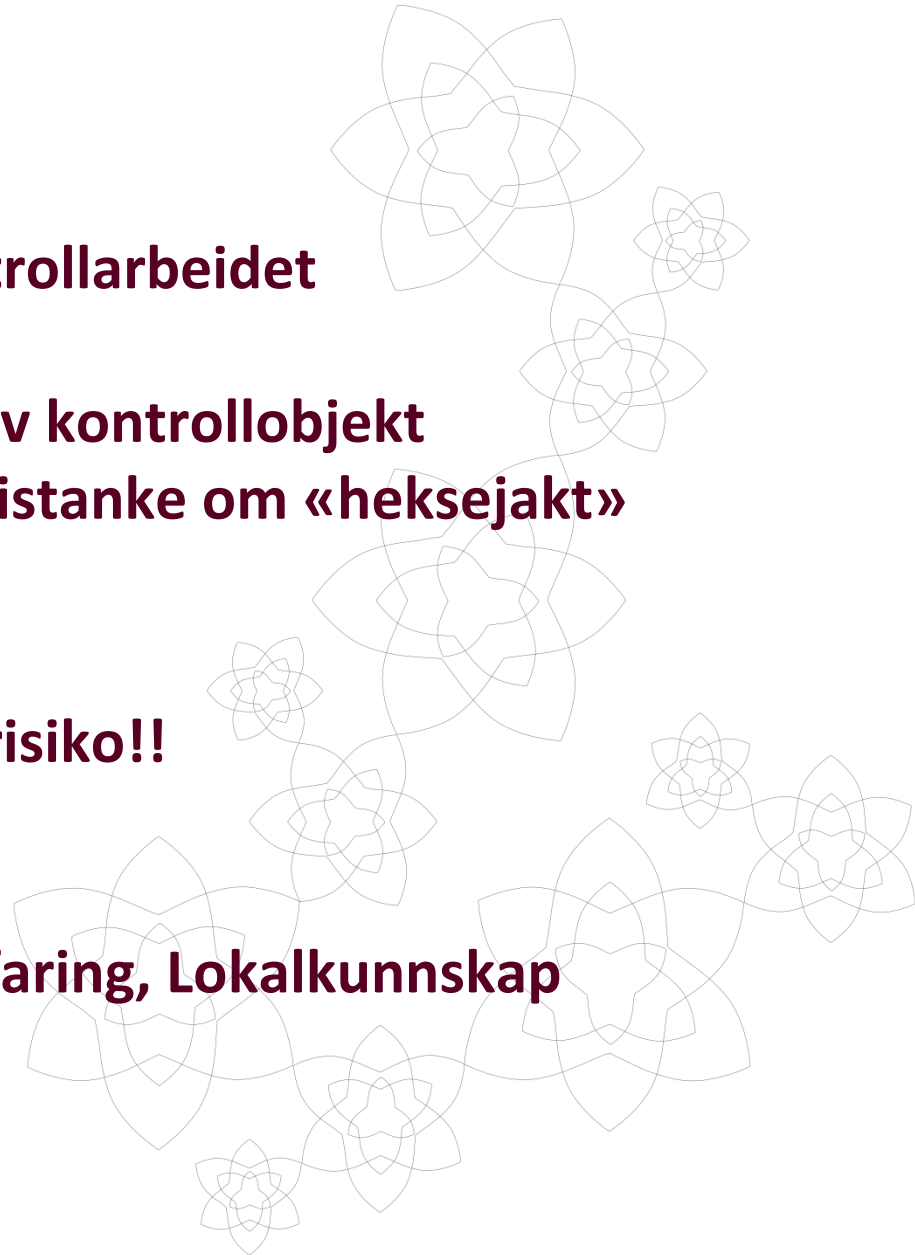
Oppsummering

Risikovurdering kan

- Målrette og effektivisere kontrollarbeidet
- Betre forebygging av feil
- Objektiv tilnærming til utval av kontrollobjekt
 - Enkelt å forklare, unngår mistanke om «heksejakt»

Likevel

- Gløym ikkje område med låg risiko!!
 - Ingen skal føle seg trygge
- Kombiner Risikovurdering, Erfaring, Lokalkunnskap

www.fylkesmannen.no/mr/

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Om oss | Tema A-Å | GisLink kartportal

Lydversjon | Høggkontrast | a a | Language ▾

Søk

- Betre oppvekst
- Kommunereforma
- Verjemål
- Asylsøklarar og flyktingar

Folk og samfunn ▾	Barnehage og opplæring ▾	Barn og foreldre ▾
Helse, omsorg og sosialtenester ▾	Miljø og klima ▾	Landbruk og mat ▾
Kommunal styring ▾	Plan og bygg ▾	Samfunnstryggleik og beredskap ▾

Kurs og konferanse

Komande
06.01-14.01 Politkaropplæring januar 2016
20.01 Fjellscred- og flodbølgeberedskap 20. januar

Tilsyn

Komande
13.01 Tilsyn med kommunal beredskapsplikt i Halska kommune
10.02 Tilsyn med kommunal

Ledige stillingar

Rådgivar arkiv - Søknadsfrist: 17.01.2016

[Abonner på nyhende frå Fylkesmannen](#)

Nyhende

MÅNDAG 21.12.2015
Nyhende nr. 7
 Dette vert siste utgåve av NYHENDE for 2015. Vi vil med dette få takke for godt samarbeid i fase 2 av kommunereforma, og ønske alle ei God Jul og eit Godt Nyttår!

[\[Les meir \]](#)

TORS DAG 17.12.2015
Nytt inntektssystem på høyring
 Endringar i kommunane sitt inntektssystem er ute på høyring.